

Goede Vrijdag

Rembrandt van Rijn, *Christus in de hof van Gethsemane*, ca. 1652

18 april 2025

Voorganger: ds. Mark van der Laan
Organist: Andries Bogerd
m.m.v. sopraan Leonor Alves
Ouderling: Carolien Gijsbers
Koster: Marian van Duijvenvoorde

In deze dienst wordt het muziekstuk *Miroir de Peine* (vert.: spiegel van verdriet) van organist en componist Hendrik Andriessen (1892-1981) uitgevoerd. Dit muziekstuk reflecteert op vijf stadia uit de lijdensweg van Christus gezien vanuit het perspectief van zijn moeder Maria.

In stilte komen we de kerkzaal binnen.

We zingen: Lied 547 *'Met de boom des levens'*

We bidden:

v. Heer, onze God,
belet ons té vlug te spreken,
té snel te weten
als wij de woorden horen die ons verhalen
van het lijden en sterven van Jezus van Nazareth.
In Hem mogen wij herkennen
alle leed, dat mensen moeten dragen,
alle pijn die wordt geleden ten dode toe.
In Hem is getekend
een wereld in nood, in ondergang,
falend in eigen zonde.
v. O God, keer U om naar ons toe
a. EN DOE ONS WEER LEVEN MET HART EN ZIEL
v. Laat ons, o Heer, Uw liefde zien
a. EN GEEF ONS UW HEIL
v. O Heer, hoor ons gebed
a. EN LAAT ONS GEROEP TOT U KOMEN

Lied 562: 1, 3 *'Ik wil mij gaan vertroosten'*

We bidden:

v. Heer, onze God,
met eerbied en op hoop van zegen
spreken wij uit
de Naam van Uw zoon: JEZUS.
In Hem is alle radeloosheid weggenomen,
de zonde van de wereld weggedragen;
is de ondergang ter dood veroordeeld.
In de dagen van Zijn leven
heeft Hij onze zwakheden gedragen.
Hij heeft tot U gebeden
en Gij hebt Hem gehoord.
Kom ook ons te hulp; o God van ons leven!

v. Heer ontferm U
a. HEER ONTFERM U
v. Christus ontferm U
a. CHRISTUS ONTFERM U
v. Heer ontferm U over ons
a. HEER ONTFERM U OVER ONS

Lied 558: 1, 5, 6, 8, 9, 10 *'Jezus, om uw lijden groot'*

Lezing Lucas 22: 39-54

39Hij vertrok en ging volgens zijn gewoonte naar de Olijfberg. De leerlingen volgden Hem. 40Toen Hij daar was aangekomen, zei Hij tegen hen: 'Bid dat jullie niet in beproeving komen.' 41En Hij liep bij hen weg, tot ongeveer een steenworp ver, en knielde daarna neer om te bidden. Hij bad: 42'Vader, als U het wilt, neem dan deze beker van Mij weg. Maar laat niet wat Ik wil, maar wat U wilt gebeuren.' 43Uit de hemel

verscheen Hem een engel om Hem kracht te geven. 44Hij werd overvallen door doodsangst en bad nog vuriger; zijn zweet viel in grote druppels als bloed op de grond. 45Toen Hij na zijn gebed opstond en terugliep naar de leerlingen, zag Hij dat ze van verdriet in slaap waren gevallen, 46en Hij zei tegen hen: 'Waarom slapen jullie? Sta op en bid dat jullie niet in beproeving komen.'

47Terwijl Hij nog sprak, kwam er opeens een horde mensen aan. Voorop liep de man die Judas heette, een van de twaalf; hij ging naar Jezus toe om Hem te kussen. 48Maar Jezus zei tegen hem: 'Judas, lever je de Mensenzoon uit met een kus?' 49Toen degenen die bij Hem stonden zagen wat er ging gebeuren, vroegen ze: 'Heer, zullen we er met het zwaard op los slaan?' 50En een van hen haalde uit naar de dienaar van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af. 51Maar Jezus zei: 'Houd daarmee op!' Hij raakte het oor aan en genas de man. 52Tegen de hogepriesters en tempelwachters en de oudsten van het volk die op Hem afgekomen waren, zei Hij: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om Mij te arresteren, alsof Ik een misdadiger ben! 53Dagelijks was Ik bij u in de tempel, en toen hebt u geen vinger naar Me uitgestoken, maar dit is uw uur, nu toont de duisternis haar macht.' 54Ze grepen Hem vast en voerden Hem weg, en brachten Hem naar het huis van de hogepriester. Petrus volgde hen op een afstand.

Miroir de Peine – Hendrik Andriessen – tekst: Henri Ghéon

1. AGONIE AU JARDIN

Ses compagnons endormis dans l'ombre;
Son Père au ciel et se refusant;
Un vide affreux où l'amour succombe;
Pas un oiseau dans l'arbre tremblant...
N'y a-t-il donc que Jésus qui veille
Dans la prison d'une nuit sans fin?
Qu'un abandon, le sein? Qu'une oreille
En vain tendue aux voix du matin?
Dans sa maison, la fenêtre ouverte
Sur la colline qui fut si verte
A contempler, au temps du bonheur.
La Mère aussi souffre l'agonie
Du Fils absent que son Père oublie
Et doit garder pour elle ses pleurs.

1. DOODSANGST IN DE TUIN

Zijn leerlingen zijn in slaap gevallen in de schaduw
zijn Vader in de Hemel heeft zich afgekeerd.
Een afschuwelijke leegte waaronder de liefde bezwijkt;
geen vogel in de sidderende boom...
Is er dan alleen Jezus die waakt,
gevangen in een nacht zonder einde?
Is er alleen Zijn verlatenheid? Alleen Hij die
tevergeefs smacht naar de geluiden van de morgen?
In haar huis, het geopende raam
uitkijkend op de heuvel die zo groen was
in tijden van geluk,
lijdt ook de moeder de doodsangst mee
van haar afwezige Zoon, door de Vader vergeten
en moet haar verdriet voor zich houden.

Lied 571 'In stille nacht houdt Hij de wacht'

Rembrandt van Rijn, *De gevangenneming van Christus*, c. 1659-60

Lezing Lucas 22: 55-65

55Ze staken een vuur aan midden op de binnenplaats en gingen eromheen zitten; Petrus voegde zich bij hen. 56Een dienstmeisje zag hem bij het vuur zitten, keek hem strak aan en zei: 'Die man hoorde er ook bij!' 57Maar hij ontkende het: 'Mens, ik ken Hem niet eens!' 58Even later merkte een ander hem op en zei: 'Jij bent ook een van hen!' Maar Petrus zei: 'Welnee man, helemaal niet.' 59En ongeveer een uur later zei nog iemand met grote stelligheid: 'Zeker, die man was ook in zijn gezelschap, hij komt immers ook uit Galilea.' 60Maar Petrus zei: 'Ik weet niet waar je het over hebt.' En op datzelfde moment, terwijl hij nog sprak, kraaide er een haan. 61De Heer draaide zich om en keek Petrus aan, en toen herinnerde Petrus zich de woorden van de Heer: 'Nog voor vannacht de haan gekraaid heeft zul je Mij driemaal verloochenen.' 62Hij ging naar buiten en huilde bitter. 63De mannen die Jezus gevangenhielden, dreven de spot met Hem en geselden Hem. 64Ze blinddoekten Hem en zeiden: 'Profeteer nu maar, wie is het die Je geslagen heeft?' 65En ze zeiden nog tal van andere lasterlijke dingen tegen Hem.

2. FLAGELLATION

Quand j'avais peur pour vous d'une abeille,
D'un pli d'étoffe et de moins encor,
Quand voletait sur vos joues, pareilles
A l'abricot, la prune d'or.
Si l'on m'eût dit que bientôt les hommes,
Portant la main sur tant de beauté,
Déchireraient avant son été
Le fruit parfait promis à l'automne.
J'aurais caché au fond de mon sein
Le bien de Dieu qui est tout mon bien
Et j'aurais pris sur moi sa torture...
Est-ce justice que ma douleur,
Du plomb volant qui bat votre coeur
N'ait que l'écho, mais non la blessure?

2. GESELING

Ooit was ik bezorgd om je vanwege een bij,
om een vouwtje in je kled en om nog minder,
in de tijd dat op je wangen,
lijkend op abrikozen, een gouden waas oplichtte.
Als men toen gezegd had dat weldra de mensen
de hand zouden slaan aan zoveel schoonheid,
en vóór de bloei de vrucht zouden vernietigen
die zo volmaakt beloofde te zijn in de herfst -
dan zou ik diep in mijn binnenste hebben verborgen
de gave van God die mijn alles is,
en ik zou de kwelling op mij genomen hebben...
Is het rechtvaardig dat mijn smart,
van de striemende gesel die uw hart treft,
slechts de echo krijgt, maar niet de wonden?

Rembrandt van Rijn, *De drie kruisen*, c. 1659-60

Lezing Marcus 15: 16-20a

16De soldaten leidden Hem weg, het paleis (dat is het pretorium) in, en riepen de hele cohort bijeen. 17Ze trokken Hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van doorntakken en zetten Hem die op. 18Daarna brachten ze Hem hulde met de woorden: 'Gegroet, koning van de Joden!' 19Ze sloegen Hem met een rietstok op het hoofd en bespuwden Hem, en bogen onderdanig voor Hem. 20Nadat ze Hem zo hadden bespot, trokken ze Hem het purperen gewaad uit en deden Hem zijn kleren weer aan.

3. COURONNEMENT D'ÉPINES

Mères, mes soeurs, dites-moi quel rêve
N'aura pas fait pour son nouveau-né,
En le berçant une ronde aux lèvres,
La mère heureuse en sa pauvreté?
Si j'ai péché contre la sagesse
En couronnant votre front de fleurs,
Faut-il, mon Fils, que tant de tendresse
Vous ait valu tant de déshonneur?
O faible Prince, où sont vos conquêtes?
Un rond d'épines étreint votre tête;
Un roseau sec tremble entre vos doigts...
Je veux, du moins, sous ce pauvre règne,
Humilier mon rêve qui saigne
Et de mes maux Vous faire le Roi...

3. DOORNENKRONING

Moeders, mijn zusters, zeg mij, welke droom
zal de gelukkige moeder in haar schamelheid
niet voor haar pasgeborene gedroomd hebben,
hem wiegend met een wijsje op de lippen?
Als ik tegen de wijsheid heb gezondigd
door uw hoofd met bloemen te kronen,
moet dan, mijn Zoon, zoveel tederheid voor u
op zoveel schande komen te staan?
Ach zwakke Prins, waar zijn uw overwinningen?
Een doornenkrans omklemmt uw hoofd,
een dorre rietstengel beeft in uw vingers.
Laat ik maar bij zo'n schamel koningschap
aan mijn droom die verwond is
een bescheidener plaats geven
en u tot Koning van mijn smarten maken...

Lied 561 *'O liefde die verborgen zijt'*

Lezing Lucas 23: 26-32

26Toen Jezus werd weggeleid, hielden de soldaten een zekere Simon van Cyrene aan, die net de stad binnenkwam. Ze legden het kruis op zijn rug en lieten hem het achter Jezus aan dragen. 27Een grote volksmenigte volgde Jezus, waaronder veel vrouwen die over Hem weeklaagden en zich op de borst sloegen. 28Jezus keerde zich echter naar hen om en zei: 'Dochters van Jeruzalem, huil niet om Mij. Huil liever om jezelf en je kinderen, 29want weet, de tijd zal aanbreken dat men zal zeggen: "Gelukkig wie onvruchtbaar is, gelukkig de moederschoot die niet gebaard heeft en de borst die geen kind heeft gezoogd." 30Dan zullen de mensen tegen de bergen zeggen: "Val op ons neer!" en tegen de heuvels: "Bedek ons!" 31Want als dit gebeurt met het jonge hout, wat zal het verdorde hout dan niet te wachten staan?' 32Samen met Jezus werden nog twee anderen, beiden misdadigers, weggeleid om terechtgesteld te worden.

4. PORTEMENT DE CROIX

Je veux le voir en n'être point vue;
C'est déjà trop pour lui d'une croix! Dans cette foule,
comme perdue,
Si je défaill, Ah! Soutenez-moi!
Rien qu'une femme parmi des femmes: Il ne meurt pas
pour moi, mais pour tous.
Oubliez-moi, mon Fils, et mes larmes couleront mieux sur
eux et sur vous. Une autre donc essuiera sa face;
Une autre donc baisera la trace
Des pieds saignants; un autre prendra
Le bois pesant de sur son épaule... Et quant à moi, la
Mère, mon rôle est de tomber quand Il passera.

4. KRUISDRAGING

Ik wil hem zien en vooral niet gezien worden;
Eén kruis is al teveel voor hem!
Als ik als verloren in deze menigte bezwijk,
ach!, ondersteun mij dan!
Slechts een vrouw onder de vrouwen ben ik:
hij sterft niet voor mij, maar voor ons allen.
Vergeet mij, mijn Zoon, laat liever mijn tranen stromen
om hen en om u. Een ander zal zijn gezicht afvegen;
een ander het spoor van zijn bloedende voeten kussen;
iemand anders zal het zware hout van zijn schouder
afnemen. En wat mij als moeder betreft... Mijn rol is neer
te vallen wanneer hij voorbij zal komen.

Lezing Lucas 23: 33-49

³³Aangekomen bij de plek die de Schedelplaats heet, kruisigden ze Hem, samen met de twee misdadigers, de een rechts van Hem, de ander links. ³⁴Jezus zei: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' De soldaten verdeelden zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen. ³⁵Het volk stond toe te kijken. De leiders hoonden Hem en zeiden: 'Anderen heeft Hij gered; laat Hij nu zichzelf redden als Hij de messias van God is, zijn uitverkorene!' ³⁶Ook de soldaten dreven de spot met Hem, ze gingen voor Hem staan en boden Hem water met azijn aan, ³⁷terwijl ze zeiden: 'Als Je de koning van de Joden bent, red jezelf dan!' ³⁸Boven Hem was een opschrift aangebracht: 'Dit is de koning van de Joden'. ³⁹Een van de gekruisigde misdadigers zei spottend tegen Hem: 'Jij bent toch de messias? Red jezelf dan en ons erbij!' ⁴⁰Maar de ander wees hem terecht met de woorden: 'Heb jij dan zelfs geen ontzag voor God nu je dezelfde straf ondergaat?' ⁴¹Wij worden terecht gestraft: het is ons verdiende loon. Maar die man heeft niets verkeerd gedaan.' ⁴²En hij zei: 'Jezus, denk aan mij wanneer U in uw koninkrijk komt.' ⁴³Jezus antwoordde: 'Ik verzeker je: nog vandaag zul je met Mij in het paradijs zijn.'

⁴⁴⁻⁴⁵Rond het middaguur werd het donker in het hele land doordat de zon verduisterde. De duisternis hield drie uur aan. Toen scheurde het voorhangsel van de tempel doormidden. ⁴⁶En Jezus riep met luide stem: 'Vader, in uw handen leg Ik mijn geest.' Toen Hij dat gezegd had, blies Hij de laatste adem uit. ⁴⁷De centurio zag wat er gebeurd was en loofde God met de woorden: 'Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!' ⁴⁸De mensen die voor het schouwspel samengekomen waren en de gebeurtenissen hadden gadeslagen, keerden terug naar huis, terwijl ze zich van verdriet op de borst sloegen. ⁴⁹Alle mensen die Jezus gekend hadden waren op een afstand blijven staan, ook de vrouwen die Hem vanuit Galilea gevolgd waren en alles hadden zien gebeuren.

5. CRUCIFIXION

Avec ma pauvre plainte de mè,
Que suis-je là devant, mon Aimé?
Un Dieu qui meurt... Oui! le grand mystère!
Je vois un Fils, qui me va quitter.
Qu'aucun rayon d'en haut n'adoucis
Une douleur que toute je veux:
A ma douleur je fais sacrifice de la Divinité de mon Dieu.
Il voit mes pleurs et me les pardonne.
J'accepterai l'enfant qu'il me donne
A consoler dans notre maison...
Mais c'est trop peu pour tenir sa place:
Entre mes bras qui plus ne l'embrassent
Tous ses enfants, les hommes viendront.

5. KRUISIGING

Met mijn schamele moederklacht,
wat betekende ik daar, mijn geliefde Zoon?
Een God die sterft ... Ja! groot mysterie!
Ik zie een Zoon die van mij heengaat. Laat van omhoog
geen enkele lichtstraal het lijden verzachten, dat ik
volledig wil dragen!
Aan mijn lijden offer ik de goddelijkheid van mijn God.
Hij ziet mijn tranen en vergeeft ze me.
Ik zal het kind ontvangen, dat Hij mij
als troost geeft, in ons huis...
Maar het is te weinig om zijn plaats in te nemen:
in mijn armen, die hem niet meer omvatten,
zullen zijn kinderen, de mensenkinderen, komen.

De kaarsen worden gedoofd.

STILTE

Gebed; afgesloten met het gezamenlijk bidden van het Onze Vader

Lied 590 'Nu valt de nacht'

In stilte verlaten wij de kerk.

Volgende diensten:

Paaswake: 20 april om 6.00 uur; aansluitend paasontbijt

Pasen: 20 april om 10.30 uur; dienst met belijdenis en doop, m.m.v.

trompettist Joost Hettinga